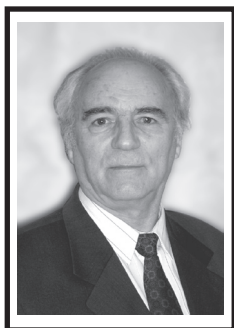

ПАМ'ЯТІ ПОПІВНЯКА ІВАНА ВАСИЛЬОВИЧА

Колектив геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка з глибоким сумом повідомляє, що 9 серпня 2010 р. після тривалої і важкої хвороби помер доктор геологічних наук, професор кафедри геології корисних копалин Іван Васильович Попівняк.

41 рік плідної наукової і навчально-виховної діяльності тісно пов'язаний з Львівським університетом, у якому він пройшов шлях від студента до професора. І.В. Попівняк — відомий фахівець у галузі геології і термобарогеохімії, зокрема досліджував фізико-хімічні умови формування родовищ золота та алмазів, розробляв пошуково-оцінювальні критерії зруденіння, розробив методологію та методи прикладної термобарогеохімії — нового наукового напрямку в геології, займався вивченням проблеми сучасної теорії рудогенезу, а саме ролі фракціонування мінералоутворювальних флюїдів у рудогенеруючих палеосистемах тощо. Крім того, Іван Попівняк досліджував флюїдодинаміку у розривних структурах та вплив геологічних чинників на стан здоров'я населення Львівщини і Закарпаття, а також процеси сучасного мінералоутворення (травертиноутворення) у зонах розломів.

Народився Іван Попівняк 7 жовтня 1941 р. у с. Кваси, Рахівського р-ну, Закарпатської обл. Середню освіту здобував у школах сіл Кваси і Ясіня.

Після закінчення середньої школи Іван Васильович ризикнув поступати в морехідне училище в Мурманську. Однак прибувши на місце і побачивши реалії життя моряків, він зрозумів, що це не його покликання, повернувся додому в с. Кваси. Після цього був призваний на строкову військову службу. Повернувшись зі служби, працював інструктором з туризму в м. Рахів.

Рішення пов'язати своє життя з геологією Іван Васильович прийняв, прочитавши книжку В.О. Обручева “На краю Ойкумени”.

У 1964 р. вступив на геологічний факультет Львівського державного університету (ЛДУ). Після закінчення навчання в університеті 1969 р. Іван Попівняк працював інженером науково-дослідного сектору (НДС) ЛДУ (1969—1971), молодшим науковим співробітником НДС ЛДУ (1971—1977), старшим науковим співробітником науково-дослідної частини ЛДУ (1977—1981), завідувачем лабораторії прикладної термобарогеохімії (1981—1999).

У 1977 р. захистив кандидатську дисертацію в ЛДУ на тему “Термобарогеохимические условия минералообразования, поисково-оценочные критерии и прогнозирование оруденения в Кедровском рудном районе (Западное Забайкалье, зона БАМ)”. У 2002 р. на спеціалі-

зованій вченій раді Львівського національного університету імені Івана Франка (ЛНУ) захистив докторську дисертацію на тему “Фізико-хімічне моделювання флюїдодинамічних рудогенеруючих палеосистем та прогнозування пов'язаного з ними зруденіння (на прикладі родовищ золота)”.

На педагогічній роботі з 1992 р. з 2001 р. працював на посаді доцента кафедри корисних копалин. У 2002 р. І.В. Попівняку присвоєно вчене звання доцента, з 2003 р. працював на посаді професора кафедри корисних копалин. Читав такі основні лекційні курси: “Теоретична термобарогеохімія”, “Прикладна термобарогеохімія”, “Методи термобарогеохімії”, “Геологія корисних копалин”, “Корисні копалини України”, “Мінерально-сировинна база України”, “Екологія видобутку і переробки корисних копалин”.

У науковому доробку Івана Васильовича є понад 120 наукових праць, зокрема монографія “Термобарогеохімія золота” (співавтори Ю.В. Ляхов, М.М. Павлунь, А.В. Пізнюр, 1995 р.) та курс лекцій “Прикладна термобарогеохімія” (співавтор С.І. Ціхонь).

У 1970—1980-х роках І.В. Попівняк разом з іншими співробітниками геологічного факультету (Л.І. Колтуном, А.В. Пізніюром, Ю.В. Ляховим, Ю.П. Дорошенком та ін.) проводив термобарогеохімічні дослідження у межах Центрального Казахстану, Узбекистану, України.

У 1981 р. на геологічному факультеті Львівського університету створено Лабораторію прикладної термобарогеохімії, завідувачем якої був Іван Попівняк. У той час він плідно працював з Є.М. Лазьком, Ю.В. Ляховим, Ю.П. Дорошенком, М.М. Павлуном, Н.І. Мязь та ін. І. Попівняк був начальником термобарогеохімічних експедицій у Східному Забайкаллі, Північній Бурятії, Західному Прибайкаллі, Ленській провінції, Східному Саяну, Якутії, Казахстані, Середній Азії, Архангельській обл., Приазов'ї, на Кіровоградщині, Донбасі, в Карпатах тощо. Саме на той період припадає його найактивніша експедиційна та аналітична діяльність, результати якої відобразились у написаних численних звітів, статей, а пізніше докторської дисертації.

З набуттям Україною незалежності І.В. Попівняк повністю спрямував свої зусилля на дослідження та вивчення золоторудних родовищ України. Разом з колегами він досконало дослідив особливості формування гідротермальних родовищ України, таких як Юріївське, Майське, Сауляк, Великобанське та ін.; розкрив низку фізико-хімічних ознак (температура, тиск, характер гетерогенізації мінералоутворювальних флюїдів тощо) процесів мінералоутворення, їхню стадійність, розробив пошуково-оцінювальні критерії. Результати цих досліджень використовують на практиці для нарощення потенціалу мінерально-сировинної бази держави.

І.В. Попівняк був активним продовжувачем відомої львівської термобарогеохімічної школи і під його керівництвом захищено три кандидатські дисертації (С.І. Ціхонь, Т.О. Павлюк, П.С. Папарига). Він залишив після себе велику когорту учнів (П.М. Ніколенко, Т.П. Олійник, С.І. Ціхонь, О.В. Костюк, В.П. Марусяк, Л.М. Гопко, В.В. Школка, А.І. Городечний, С.Я. Кріль та ін.), які продовжують працювати у руслі ідей свого вчителя.

Варто виокремити активну діяльність Івана Васильовича в Малій академії наук (Україна). Його учні були неодноразовими переможцями Всеукраїнського конкурсу — захисту науково-дослідницьких робіт з геології (А.І. Городечний, 2002; С.Я. Кріль, 2005). За вагомих особистий внесок у розвиток обдарованої молоді, значні успіхи у справі виховання інтелектуального творчого потенціалу юних науковців, залучення їх до науково-дослідницької роботи І.В. Попівняк двічі нагороджений почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (2003, 2005).

І.В. Попівняк був членом Українського мінералогічного товариства, Наукового товариства імені Шевченка (НТШ), членом редколегій наукових видань: Мінералогічного збірника та Вісника Львівського національного університету, серія геологічна; членом спеціалізованих учених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій, членом навчально-методичної ради геологічного факультету ЛНУ.

Іван Васильович був учасником багатьох геологічних і термобарогеохімічних форумів: XII Міжнародного симпозіуму з флюїдних включень (Варшава, Польща), IX Міжнародної конференції з термобарогеохімії (Александров, Росія, 1999), 3-ї Міжнародної конференції “Мінерали Карпат” (Угорщина, 2006), 2-ї Центральноєвропейської мінералогічної конференції (Польща, 2008) та ін.

Іван Васильович Попівняк був людиною великої, щирої і мудрої душі, завжди готовий прийти на допомогу іншому, незалежно від його регалій і становища в суспільстві чи науці. Сам безмежно закоханий у життя, в геологію, у свій Карпатський край, в Україну, найбільше любив, шанував і розумів саме таких закоханих людей. Живучи і працюючи у Львові, він серцем завжди був у рідних Квасах, у карпатських горах, про які говорив: “Гори — це для мене рай, де моя душа вільно дихає”. Він започаткував традицію сходження студентів I курсу і викладачів на Говерлу, заохотив до цього декого з нас.

В науці Іван Васильович був наполегливим і цілеспрямованим. Його девіз — “Досягти мети не завдяки, а всупереч”. В будь-якому товаристві це була людина мудра, проста і толерантна. Саме таким він нам запам'ятався.

Світла пам'ять про професора Івана Васильовича Попівняка назавжди залишиться в серцях його колег і учнів.

Геологічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, його випускники, колеги та учні Івана Васильовича: Д. Возняк, Ю. Галабурда, В. Квасниця, Г. Кульчицька, І. Наумко, С. Ціхонь, А. Городечний, С. Кріль